EFICACITATEA - permanent la ordinea zilei

APORT CONȘTIENT, ACTIV ȘI PERMANENT DIN PARTEA JUCĂTORILOR

Turneul final al Campionatului mondial, ultimele competiții internaționale și interne ne-au arătat că înscrierea golurilor nu mai este în exclusivitate o problemă a înaintașilor.

Se cunosc exemple nenumărate cînd halfii și fundașii laterali au participat, cu rezultate dintre cele mai bune, la acțiunile de atac ale echipei proprii. Remarcăm chiar participarea tot mai frecventă a fundașilor centrali în fazele de finalizare. Rildo (Brazilia), J. Charlton (Anglia), Troche (Uruguay), Nunweiller III, Dan (la noi) sînt jucători care fac deseori incursiuni în careul advers, soldate cu goluri.

Ce este important în acest schimb alternativ de forțe în trasul la poartă al tuturor jucătorilor:

a) Prin participarea în acțiunile de atac a altor jucători în afara înaintașilor propriu ziși, se obține un echilibru de forțe în lupta din careu.

b) Se creează elementul surpriză pentru apărarea adversă, aceasta fiind obligată să recepționeze rapid și fără greșeală.

c) Insfîrșit, se realizează superioritatea numerică în atac, unul dintre cele mai importante principii ale jocului modern

Noile sisteme de joc cer o participare colectivă și individuală la fazele de finalizare, ori de cîte ori se ivește ocazia, în funcție de modul cum și-a creat-o fiecare echipă în cadrul concepției de joc proprii, după particularitățile jucătorilor și bineînțeles ale adversarilor

Deprinderea corectă – o condiție principală a succesului

Adaptarea antrenamentului la condițiile jocului este unu din cele mai noi și eficace metodici de pregătire în fotbal. La aceasta este necesar să adăugăm că exercițiul are un rol determinant în realizarea măiestrici sportive cerute de marile întreceri fotbalistice.

Exercițiile repetate în antrenamentele zilnice duc la crearea așa numitului *automatism al mișcărilor*, la deprinderi care asigură în joc:

— un consum redus de energie, ceea ce este esențial pentru jucător și echipă, dacă ținem seama că de obicei în fotbalul actual se joacă două partide pe săptămînă;

— prospețime și putere de a acționa tot timpul jocului în ritm susținut, cu calm, hotărîre și perseverență. Exemple concludente în acest sens ni le oferă jocurile din cadrul recentului turneu final al Campionatului mondial. Jocurile, în cea mai mare parte, au dovedit că echipa și jucătorii mai lucizi, mai siguri pe ei, într-un cuvînt mai bine pregătiți, au reușit să înscrie goluri în situații psihologice deosebit de importante pentru soarta jocurilor și a calificării. Deprinderile, automatismul mișcărilor cu sau fără minge, nu se pot obține decît cu o muncă susținută încă de la copii și juniori, rămînînd ca la seniorat doar să se desăvîrșească pregătirea — măiestria sportivă.

Fără însușirea și manifestarea în joc a unor deprinderi corecte, fotbalul rămîne o luptă crîncenă, lipsită de elementul său cel mai frumos, golul, și în final de satisfacția victoriei.

Trasul la poartă este un procedeu sau un element tehnic al jocului de fotbal?

Metodica vechilor sisteme de joc socotește „trasul la poartă" un procedeu al elementului tehnic „lovirea mingii cu piciorul".

Trasul la poartă, care de obicei se desfășoară în condiții de joc sensibil îngreuiate, mai poate fi astăzi considerat un simplu procedeu tehnic al lovirii mingii cu piciorul? Nu, pentru că trasul la poartă are caracteristici diferite de cele ale lovirii mingii cu piciorul, adică ale pasei.

Pentru argumentare, îmi permit să amintesc că:

— în pasarea mingii urmărim să *trimitem mingea acolo unde ESTE sau acolo unde URMEAZĂ SĂ FIE în momentul următor partenerul*, pe cînd în trasul la poartă mingea trebuie să fie trimisă *acolo unde NU ESTE portarul și mai cu seamă acolo UNDE NU VA PUTEA SĂ FIE în momentul următor șutului.* Acest important detaliu explică de ce mulți jucători nu reușesc să facă din trasul la poartă decît o pasă „adresată" portarului advers și astfel să rateze situații clare (singur cu portarul, cu un singur apărător în față etc.);

— pasarea mingii se face în condiții de luptă cu unul sau doi adversari și în condiții de mai puțină concentrare și răspundere (vorbim în general), pe cînd trasul la poartă se efectuează în condiții de luptă acerbă cu unul, doi, trei și chiar patru jucători adverși (în condiții de mare aglomerare). Acest moment cere o concentrare psihică maximă, un enorm efort fizic, o voință și un spirit de sacrificiu apropiate de posibilitățile cele mai mari ale organismului;

— pasa este un element esențial al jocului, care pregătește trasul la poartă. Zecile de pase de-a lungul și de-a latul terenului se subordonează momentului de încordare maximă care încheie acțiunea prin șutul executat la poartă.

Rezultă, în concluzie, că în condițiile metodice noi se impune ca trasul la poartă să fie considerat și tratat ca un element important al tehnicii jocului de fotbal.

De la jucători – la joc, de la joc – la antrenament pentru joc

Practica ne-a dovedit că trasul la poartă este o problemă complexă care însumează calitățile jucătorilor de fotbal (în acțiunile de atac).

In antrenamente este necesar să pornim de la calitățile și posibilitățile jucătorilor de a finaliza, alcătuindu-se în felul acesta premisele concepției de joc a echipei.

Să facem din toate temele pe care ni le propunem, *exerciții care să se termine întotdeauna cu tras la poartă*, în condiții cît mai apropiate jocului oficial (partener, adversar, teren, echipament de joc etc.).

In această idee este necesar să evidențiem în mod cu totul deosebit faptul că *trasul la poartă, ca de altfel toate celelalte probleme ale jocului, nu pot să capete viață fără aportul total, conștient, activ și permanent al jucătorilor.* Degeaba dorim cu toții ca eficacitatea să crească dacă jucătorii nu sînt conștienți de necesitatea acestui lucru și mai ales dacă nu o pot practica. De aceea, la alcătuirea exercițiilor, la realizarea lor în practică, este necesar ca jucătorii să participe cu toată dăruirea, ei fiind de fapt factorii cei mai activi în obținerea unei creșteri valorice permanente a fotbalului.

Iată cîteva exemple de exersare a trasului la poartă, pentru toate categoriile de fotbaliști:

— antrenamente individuale, concursuri cu sau fără antrenor, pentru trasul la poartă din diferite poziții și de la diferite distanțe. Aceste exerciții reglează tirul în loviturl, dau „simțul mingii", rezolvă trasul la poartă din momentele fixe ale jocului, creează la jucători încredere în loviturile care le reușesc mai bine;

— jocuri cu reguli speciale care facilitează trasul la poartă: terenuri mai mici, număr de jucători redus sau mărit, toate puse de acord cu rezolvarea practică a eficacității pentru anumiți jucători, pentru mai mulți sau pentru toți jucătorii, așa cum antrenorii găsesc necesar;

— în sfîrșit, în cadrul antrenamentelor colective, pe compartimente, pe cupluri sau individuale, trasul la poartă trebuie să capete caracteristicile jocului oficial al echipei.

★

Golul, victoria, prestigiul fotbalistic internațional cer sacrificii! Spiritul de sacrificiu, așa cum l-am văzut mai ales în competițiile de mare anvergură (vezi Campionatul mondial) este o trăsătură de caracter necesară fotbalistului, care se educă, se cultivă, dar care nu poate fi menținută și amplificată fără cointeresarea celui în cauză.

Lupta jucătorilor în fazele de finalizare necesită curaj, dăruire, efort. Incercarea de a înscrie gol se face de multe ori cu riscuri, pentru că adversarii sînt de obicei în superioritate numerică, iar duelul individual cu o apărare disperată, duce în general la practicarea de către aceasta a unui joc în afara limitelor sportivității. De aceea, pentru cei care marchează, pentru echipele care au realizat mai multe goluri, pentru golgeteri, sînt necesare mijloace de cointeresare care să determine pe jucători să depășească stadiul actual,

VICTOR STĂNCULESCU
antrenor la clubul Rapid București

CONTRIBUȚIA COLECTIVĂ A ECHIPEI ESTE ABSOLUT NECESARĂ

Din capul locului aș vrea să subliniez că o anchetă întreprinsă pe o temă atît de importantă ca aceea a eficacității este cît se poate de îndreptățită. Diversele ei aspecte sînt comentate pe larg nu numai de oamenii cu competență în materie, ci de toți iubitorii acestui sport.

Ineficacitate = prea multe ratări!

Egalitatea exprimată mai sus pare prea puțin originală la prima vedere, dar după părerea mea merită să fie pusă în discuție și analizată. Pentru a-i dovedi rostul, reamintesc ce se înțelege prin eficacitate în jocul de fotbal. Plecînd de la definiția generală a acestei noțiuni, care o sintetizează ca fiind **„calitatea de a obține efectul pozitiv așteptat"**, rezultă că eficacitatea în ceea ce ne privește, **ÎNTRUNEȘTE TOT CE CONCURĂ LA REALIZAREA SCOPULUI FINAL AL JOCULUI DE FOTBAL: ÎNSCRIEREA A CÎT MAI MULTOR GOLURI ÎN POARTA ADVERSĂ și primirea de goluri într-un număr cît mai mic.** Acest deziderat se realizează prin **CONTRIBUȚIA COLECTIVĂ** a echipei, **pornind de la jocul eficace al apărării, continuat cu închegarea și desfășurarea activității ofensive, prelungit cu crearea celor mai bune condiții tehnice și tactice premergătoare situației de finalizare și, însfîrșit, încheiat cu ceea ce așteaptă întotdeauna spectatorul într-o asemenea fază: șutul la poartă și golul.** Iată dar, că eficacitatea este așa cum de altfel s-a mai arătat și de alți participanți la această anchetă, o noțiune complexă, iar **acțiunile directe din care se marchează goluri reprezintă doar una dintre componentele ei.**

Din observațiile făcute în ultimii ani, cu privire la jocul echipelor noastre de club și al reprezentativei, se poate trage concluzia că, privită în complexitatea ei, **EFICACITATEA ÎN FOTBALUL NOSTRU NU ESTE DEFICITARĂ.** Apărările știu să rezolve cu promptitudine și măiestrie situațiile în care sînt puse și tot mai frecvent s-au făcut remarcate și în acțiunile de atac; activitatea de la mijlocul terenului s-a dovedit de cele mai multe ori consistentă și propice creării condițiilor prealabile de declanșare a atacului final; în faza ultimă din preajma careului și în interiorul acestuia, au fost create numeroase prilejuri de a se înscrie goluri. Desfășurarea celor mai multe dintre partidele interne atestă veridicitatea acestei afirmații. La fel și cele internaționale, dintre care aș aminti jocurile cu Cehoslovacia, Spania, Portugalia, Uruguay, Ungaria, dubla întîlnire Dinamo București — Internazionale Milano, al doilea și al treilea joc Steagul roșu — Espanol Barcelona etc., etc. In aceste partide deși am desfășurat un joc viguros, superior partenerilor prin ritm, pase, situații de gol create, am obținut victorii la limită sau chiar am fost întrecuți, datorită ușurinței cu care ocazie după ocazie au fost ratate. Rezultă deci, clar, că vorbind despre ineficacitatea fotbaliștilor noștri, trebuie de fapt să ne oprim în primul rînd asupra elementului principal care o generează și anume **PROCENTUL ÎNGRIJORĂTOR DE MARE AL RATĂRILOR.**

Cîteva dintre cauzele ratărilor

Mă voi opri doar la cîteva, deoarece sînt numeroase și cred că fiecare dintre ele se poate explica numai prin natura împrejurărilor concrete. Cu toată diversitatea condițiilor care le creează, cauzele ratărilor pot fi grupate în patru mari categorii, corespunzătoare celor patru factori principali: tehnic, tactic, fizic și moral.

Cîteva cuvinte despre primii trei, urmînd să insist mai mult asupra celui de al patrulea, pe care, personal, îl consider ca fiind cel mai important.

Din punct de vedere tehnic, ratarea este cauzată în general de lipsa preciziei, a rapidității și a corectitudinii execuției șutului la poartă. În condițiile jocului modern, însușirea tehnicii trasului la poartă nu mai constituie obligativitatea exclusivă a înaintașilor, ci a tuturor jucătorilor de cîmp ce compun o echipă, de aceea antrenamentele (și mă declar pentru cele individualizate), trebuie să conțină multe ore de exersare în acest sens.

În ceea ce privește factorul tactic, aici atenția va fi îndreptată cu precădere asupra mijloacelor de înlăturare a barierelor pe care o apărare bine organizată le pune în fața atacului. Spontaneitatea declanșării atacului, demarcajul permanent, susținerea continuă a coechipierului în posesia căruia se află mingea, ritmul din ce în ce mai alert în circulația cu și fără balon din apropierea porții, alegerea momentului surpriză pentru șut etc., iată cîteva dintre elementele tactice capabile să contribuie la realizarea unui procent sporit de goluri înscrise.

Factorul fizic are și el importanța lui, pentru că de cele mai multe ori forța loviturii pune în dificultate pe portar, chiar dacă acesta e „pe fază". Un rol însemnat îl joacă capacitatea celui ce va trage la poartă de a-și asigura un perfect echilibru chiar în condiții cînd este atacat de 2 sau 3 apărători.

La acest capitol aș dori să mai scot în evidență faptul, tot pe baza observațiilor făcute, că procentajul ratărilor este mai ridicat în repriza a doua. Aceasta denotă apariția oboselii, a incapacității jucătorului de a mai reactiona prompt și rapid în faza finală.

Am spus că mă voi opri mai mult asupra cauzelor de ordin moral ale ratărilor.

Am jucat fotbal timp de 22 de ani; de foarte multă vreme sînt antrenor. Am avut deci posibilitatea să cunosc această problemă sub cele mai felurite aspecte. Unul dintre ele este propriu multor echipe de fotbal și ceea ce e mai trist se află pus la rang de principiu. Se spune de obicei așa: „în primul rînd să nu primim gol, în rest, fie ce-o fi"... O asemenea concepție este fundamental greșită. E ca și cum așezînd căruța înaintea calului, ai putea avea pretenția de a înainta totuși! De la bun început, jucătorii unei asemenea echipe sînt puși în inferioritate față de adversar, închizîndu-li-se orice posibilitate de creație proprie, răpindu-li-se, cu bună știință, plăcerea de a gusta din fructul pe care numai lupta deschisă pentru realizarea scopului final al jocului de fotbal îl poate oferi: înscrierea de goluri în poarta adversă.

Și pentru că am ajuns aici, să ne oprim puțin asupra unor carențe manifestate de unii dintre jucătorii noștri, deosebit de talentați, de altfel, din punct de vedere tehnic. Avem nenumărate exemple în care acțiuni bine concepute, ireproșabil aduse în pragul finalizării, sînt ratate din „plăcerea" unuia, care în loc să suteze decisiv la poartă, își driblează și umbra. Satisfacția individuală gen Dumitriu (Rapid), Matei (fost la C.S.M.S. Iași), Dumitru Popescu (Steaua), Ivansuc (Universitatea Cluj), Dobrin (Dinamo Pitești) etc., contravine respectării principiilor tactice ale jocului și de cele mai multe ori are repercursiuni dureroase asupra întregii echipe. Fotbaliștii noștri trebuie să înțeleagă că nu au dreptul să facă în teren ce le place, ci ceea ce impun disciplina jocului și interesele echipei ale cărei culori le poartă. Vaczi, jucător de care ne amintim întotdeauna cu plăcere, a excelat nu prin înfloriturile de nuanță ieftină, ci printr-o sete de gol extraordinară.

Aș concluziona scurtele opinii expuse în prezentul articol, prin a preciza, repet este o părere personală, că ineficacitatea echipelor noastre constă de fapt **doar în procentul mare de ratări** și că, deci, ea nu se referă la concepția generală de joc. Consider că despre acest neajuns al eficacității am avea mai puțin de vorbit din momentul cînd circa 30—40% din acțiunile ofensive bine închegate vor fi și concretizate. Mai mult nu se poate pretinde, evident, deoarece nu trebuie uitat totuși că rațiunea existenței liniilor defensive de vis à-vis este aceea de a menține — și au destule mijloace — pericolul de atac la distanță... regulamentară.

COLOMAN BRAUN-BOGDAN
antrenor emerit

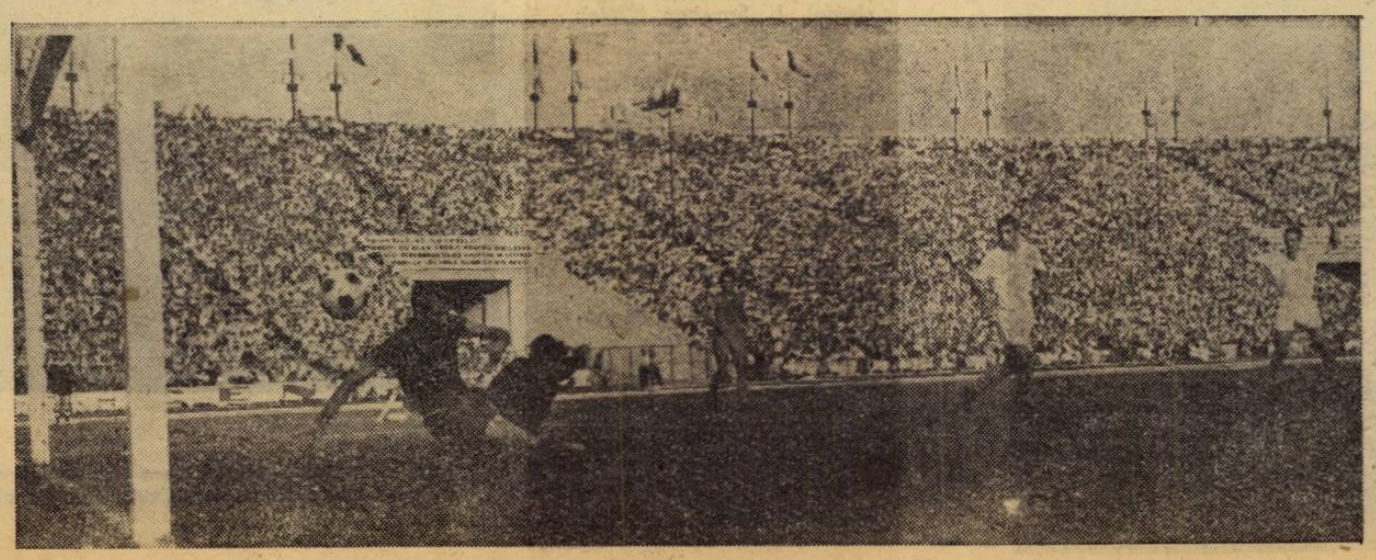

GOL! Datcu și Nunweiller III încearcă zadarnic să oprească mingea șutată de Ionescu. (Fază dintr-un meci Rapid — Dinamo).